

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КеАҚ

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

30
EURASIAN NATIONAL
UNIVERSITY

БГПУ
им. М. Ақмұллы

РУДН

«ПЕДАГОГИКАЛЫҚ КАДРЛАРДЫ ДАЯРЛАУДАҒЫ ЗАМАНАУИ
ТӘСІЛДЕМЕ: ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ПРАКТИКА»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ФОРУМ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЙ ФОРУМ

«СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ В ПОДГОТОВКЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ
КАДРОВ: НАУКА И ПРАКТИКА»

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL FORUM
«MODERN APPROACHES TO TEACHER TRAINING: SCIENCE AND
PRACTICE»

МАТЕРИАЛДАРЫ

Астана

26 ақпан 2026 жыл

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КеАҚ**

**«ПЕДАГОГИКАЛЫҚ КАДРЛАРДЫ ДАЯРЛАУДАҒЫ ЗАМАНАУИ ТӘСІЛДЕМЕ:
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ПРАКТИКА»
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ ФОРУМ
МАТЕРИАЛДАР ЖИНАҒЫ
26 ақпан, 2026 жыл**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ МЕЖДУНАРОДНОГО
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОГО ФОРУМА
«СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ В ПОДГОТОВКЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ КАДРОВ:
НАУКА И ПРАКТИКА»
26 февраля, 2026 года**

**PROCEEDINGS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL FORUM
INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL FORUM
«MODERN APPROACHES TO TEACHER TRAINING: SCIENCE AND PRACTICE»
february 26, 2026**

Астана, 26 ақпан 2026 ж.

УДК 37.0
ББК 74.00
П23

Жалпы редакциясын басқарған: Сомжүрек Б.Ж.

Редакция алқасы: Асылбекова М.П., Атемова К.Т., Байсарина С.С., Сламбекова Т.С.,
Махадиева А.К.

П23 Педагогикалық кадрларды даярлаудағы заманауи тәсілдеме: ғылым және практика: халықаралық ғылыми-тәжірибелік форум материалдары. 26 ақпан 2026 ж./ – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ баспасы, 2026. – 1668 бет.

ISBN 978-601-385-193-8

Халықаралық ғылыми-практикалық форум материалдарының жинағында педагог кадрларды даярлаудың заманауи ғылыми-әдіснамалық негіздерін талдау, педагогикалық білім беру саласындағы инновациялық тәсілдер мен тиімді практикаларды айқындау, халықаралық ғылыми тәжірибе алмасуды дамытуға арналған өзекті ғылыми-тәжірибелік зерттеулердің нәтижелері енгізілген. Материалдарда педагогикалық білім мен ғылымның жаһандық трендтері, педагогикалық білім берудегі жасанды интеллект және цифрлық технологиялар, педагог кадрларды инклюзивті білім беруге дайындаудың халықаралық тәжірибесі және инновациялық әдістері туралы мәселелері қарастырылған. Жинақ білім саласындағы мамандарға, ғалымдарға, оқытушылар мен білім алушыларға арналған.

В сборник материалов международного научно-практического форума включены результаты актуальных научно-практических исследований, направленных на анализ современных научно-методологических основ подготовки педагогических кадров, выявление инновационных подходов и эффективных практик в сфере педагогического образования, а также развитие международного научного обмена опытом. В материалах рассматриваются вопросы глобальных тенденций в педагогическом образовании и науке, использования искусственного интеллекта и цифровых технологий в педагогическом образовании, международного опыта и инновационных методов подготовки педагогических кадров к инклюзивному образованию. Сборник предназначен для специалистов в области образования, ученых, преподавателей и обучающихся.

The proceedings of the International Scientific and Practical Forum include the results of relevant scientific and practical research aimed at analyzing the modern scientific and methodological foundations of teacher training, identifying innovative approaches and effective practices in the field of teacher education, as well as promoting international scientific exchange of experience. The materials address issues related to global trends in pedagogical education and science, the use of artificial intelligence and digital technologies in teacher education, as well as international experience and innovative methods of preparing teaching staff for inclusive education. The collection is intended for education professionals, researchers, teachers, and students.

УДК 37.0
ББК 74.00

ISBN 978-601-385-193-8

© Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2026

Бұл жинаққа енгізілген материалдарға авторлар жауапты.
Authors are responsible for the content of their materials.

269	Нагайцев Т.О. Психолого-педагогические стратегии подготовки педагогических кадров к предупреждению суицидального поведения несовершеннолетних: междисциплинарная модель школьной превенции	1128
270	Оразбаева Д.С. Ағылшын тілі сабағында инклюзивті білім берудің ерекшеліктері	1133
271	Сыдыкова Г.Д., Токсанбаева Г.Б. Танымдық ойындардың аутизм спектрі бұзылысы бар балалардың сөйлеу тілін дамытудағы рөлі	1136
272	Тайғарина А.Э. Психикалық дамуында тежелуі бар бастауыш сынып оқушыларын білім беру ортасына бейімдеудегі әлеуметтік педагогтың рөлі	1139
273	Турсунбаева А.У. Инклюзивті білім беру жағдайында педагог кадрларды кәсіби даярлаудың инновациялық тәсілдері: халықаралық көзқарас	1142
274	Сейткамалова А.К. Тәрбиеленушілер арасындағы агрессияның алдын-алу тәсілдері	1146
275	Толеуханова А.Д. Инклюзивті мәдениет зерттеулеріндегі әдіснамалық тұғырлар	1149
276	Турекулова Н.А. Бастауыш білім беру арқылы нашар еститін оқушылардың экологиялық сауаттылығын арттыру	1153
277	Болат Б.Қ. Жасөспірімдердің салауатты өмір салтын дене тәрбиесі арқылы қалыптастырудың маңызы	1155
278	Бейсенбаева Ж.Н. Жасөспірімдердің кәсіби өзін-өзі анықтауын психологиялық-педагогикалық қолдаудың ерекшеліктері	1159
279	Мендигереева Д.А. Студенттердің өмірлік құндылықтары мен денсаулыққа көзқарасының психологиялық аспектілері	1162
280	Шарапатова Р.Ж. Девиантты мінез-құлықты жасөспірімдер типологиясын талдау	1167
281	Жақыпбекова З.Ж. Мектеп жасындағы жасөспірімдердің өзін-өзі реттеу мәселелері	1171
<p>4-секция: Заманауи педагогтің кәсіби дамуындағы құндылықтық тәсілдеме 4-секция: Ценностный подход к профессиональному развитию современного педагога 4-section: Value-based approach to the professional development of the modern teacher</p>		
282	Абдукаримов Н.А. Педагогические принципы совершенствования уроков физического воспитания для учащихся начальных классов	1176
283	Куттибекова Г.Т. Организация процесса начального образования на основе передовых современных педагогических технологий	1179
284	Абилова Г.О. Заманауи педагогтың кәсіби дамуында педагогикалық вебинарлардың рөлі	1182
285	Ибадуллаева С.Ж., Кожабегенова А.Т. Биология пәні негізінде жоғары сынып оқушыларына экологиялық білімді қалыптастырудың маңыздылығы	1187

286	Есенова Н.Е. Оқыту процесіндегі рефлексияның мұғалімнің кәсіби мәдениетін қалыптастырудағы маңызы	1191
287	Жакыпбекова А.Т., Зулпукарова Д.И., Сманова Н.Т. Ценности профессиональной деятельности будущих молодых учителей	1195
288	Игибаева А.К., Акилтаева Н.К Некоторые аспекты подготовки будущего педагога в условиях вызовов современного социума	1199
289	Асылбекова М.П., Таңатарқызы Г. Болашақ педагог-психологтердің метақұзіреттілігін дамытудың теориялық негіздері	1204
290	Койшыманова А.М., Атемова К.Т. Цифрлық трансформация жағдайында педагог-психологтарды оқушылардың мобильдік тәуелділігін алдын алуға даярлау	1208
291	Шакаримова К.К., Сламбекова Т.С., Хасан А Цифрландыру дәуіріндегі болашақ педагог-психологтың кәсіби имиджі: ғылыми-теориялық аспектілері	1212
292	Toleubekova R.K., Talpakova M.Z. Formation of corporate competencies of teachers based on a value approach to professional development	1219
293	Сламбекова Т.С., Байсарина Ж.С. Болашақ педагогтерді оқушылардың бос уақытын ұйымдастыруға дайындау	1224
296	Нұрқасымова С.Н., Толекенова Л.А., Нұрланқызы Г. Сараланған тапсырмалар арқылы білім алушылардың физикалық есептерді шешу біліктерін қалыптастыру	1229
297	Айкинбаева Г.Қ., Таукибаева Ш.Ж., Жылқыбаев К.Д., Шериязданов Б.Р. Жеке тұлғаның дамуына ұлттық құндылықтар мен дәстүрдің әсері	1235
298	Ботабаева А. Е., Қажатбек С. Оқушылардың әлеуметтік-құқықтық жауапкершілігін дамытудың маңыздылығы	1240
299	Истомина Н.С. Интеграция ценностей программы «Адал азамат» в профессиональную деятельность педагога	1243
300	Шангереева С.А., Албытова Н.П. Аксиологические основы профессионального развития будущих педагогов в высшем образовании	1247
301	Торebaева Г.Р., Бельгибаева Г.К., Yucel Gelislli Педагогикалық колледждің білім беру жүйесінде геймификация технологиясын қолдану арқылы студенттердің кәсіби құзыреттілігін дамыту	1254
302	Албытова Н.П. Білім беру ортасының белгісіздігі жағдайында оқытушының кәсіби бірегейлігін құндылық-мағыналық реттеу	1260
303	Шолпанқұлова Г.К., Ақын А.К. Болашақ педагог-психологтердің гендерлік мәдениетін дамытудың педагогикалық шарттары	1264
304	Ахунова У.О. Музыка как инструмент формирования эмоциональной и социальной компетентности учащихся	1269

305	Нұралы С., Фейзулдаева С.А. Болашақ бастауыш сынып мұғалімдерінің әдістемелік тілдік құзыреттілігін қалыптастыру мәселесі	1272
306	Темірхан А.Е., Мухметова Р.Ж. Оқушылардың оқу мотивациясын арттырудағы smart мақсаттардың рөлі	1276
307	Кишибаева Д.Ж., Оңғарбаева Ж. Педагогтың білім беру мазмұнын жаңарту жағдайындағы кәсіби дамуы	1279
308	Polatova A.N., Mamurbekova Z.U. Future perspectives of scientific research in the field of higher education	1284
309	Абдалинова А.Б. Воспитание патриотизма учащихся через внеурочную деятельность: педагогико-психологические основы и практические подходы	1288
310	Темирханова К.Ш. Когнитивтік әдістер – болашақ мектепке дейінгі ұйым педагогтерінің ғылыми-коммуникациялық дағдыларын дамытудың құралы	1292
311	Байменова Б.С., Медей М. Бастауыш сынып оқушыларының өзін-өзі реттеу дағдысын дамыту	1294
312	Кадырова Ж.Д. Жоғары сынып оқушыларының тұлғалық дамуындағы құндылыққа негізделген кәсіби бағдардың рөлі	1298
313	Ибрайханова А.Е. Болашақ бастауыш сынып мұғалімдерін оқушылардың оқырмандық сауаттылығын қалыптастыруда отбасымен жұмыс істеуге даярлаудың әдістемелік жүйесі	1303
314	Нұрланқызы Д. Жеткіншек жастағы оқушылардың қазіргі білім беру жүйесіндегі оқу мотивациясының ерекшеліктері	1306
315	Кәрімова А.Е. Ғылымаралық коммуникация жағдайындағы жоғары мектеп педагогикасы: қазіргі жай-күйі мен даму перспективалары	1311
316	Загородская В.С., Мичирова Р.Р. Ценностный подход в педагогическом сопровождении классных руководителей как условие профилактики конфликтов среди обучающихся	1319
317	Темиргалиева А.Б. Аксиологический вектор цифровизации начального образования: развитие профессиональной компетентности педагога-эксперта	1323
318	Байзакова З.Е. Мектеп жасына дейінгі балаларда еңбек әрекеті арқылы «Адал азамат» құндылықтарын қалыптастыру	1326
319	Серік М. Мектеп жасына дейінгі балалардағы буллингке әсер ететін әлеуметтік-мәдени факторлар	1330
320	Lyu Y. A value-based approach to the professional development of the modern physical education teacher	1334
321	Abiltayeva A. An axiological approach to the development of environmental competencies of students of pedagogical fields	1339
322	Төреханова Е.С. Мұғалімнің эмоционалдық интеллекті және көшбасшылық қабілеті	1342

323	Абдуллаева Г.С., Баймұрза А.А. Музыка сабақтарында жасанды интеллектті қолдана отырып, оқушылардың эстетикалық және эмоционалдық құндылықтарын арттыру	1346
324	Айдархан М.А., Халикова Н.С. Жыраулар поэзиясын оқытуда герменевтикалық талдауға үйретудің тиімді жолдары	1349
325	Айдарханова Н.Т. Үздіксіз білім беру жағдайындағы педагог тұлғасының кәсіби дамуының өзектілігі	1353
326	Мағзумова З.Н. Жаһандық педагогикалық трендтер контекстінде болашақ мектеп директорларының көшбасшылық дағдыларын дамыту	1357
327	Муханбеткалиева М.Т. Цифрлық білім беру ортасында жасөспірімдердің құндылық бағдарын дамыту: жасанды интеллект мүмкіндіктері	1363
328	Есимова А.Б. Балалар арасында буллингтің алдын алу жолдары	1368
329	Рүстембекова А.Ғ. Әдебиеттік оқу үдерісінде бастауыш сынып оқушыларының гуманистік қарым-қатынас мәдениетін дамыту	1372
330	Тажединова А.Д. Болашақ педагогтердің кәсіби лидерлік дағдыларын дамытудың педагогикалық алғышарттары	1377
331	Әскербек А.Қ., Мурзина С.А. Функционалдық сауаттылықты дамытудағы мұғалімнің кәсіби рөлі мен педагогикалық құзыреттілігі	1381
332	Бекзат А.Б., Ералин Қ.Е., Саймбетова Ж.Т. Кәсіби дизайнерлердің мәдени құзыреттілігін қалыптастырудағы этнодизайн қағидаттарының рөлі	1385
333	Шалабаева Ж.С., Ережепова Б.Т., Серикханқызы А., Сұлтанқызы Р.А., Қайратқызы Д. Бастауыш сынып оқушыларына математика сабағында топтық жұмыс арқылы ынтымақтастығын қалыптастыру ерекшеліктері	1389
334	Гафиятуллина Н.Б. Формирование готовности будущих учителей начальных классов к профилактической работе с младшими школьниками	1393
335	Куандыкова Э.К., Глеубергенова К.А. Карменова Н.Н., Зиявдинова А. К. Сравнительный анализ отечественного и российского опыта практической направленности школьной географии	1397
336	Данабекова Д.А., Ақитбаева Н.К. Психолого-педагогические подходы к интеграции обучения в системе школьного образования РК	1402
337	Дауенова М., Ақитбаева Н.К. Қазіргі жағдайда жасөспірім тұлғасының дамуына элеуметтік-мәдени ортаның әсері	1407
338	Сералы Ә.Е., Ильясова Г.У. Химия пәнін оқытуда білім алушылардың танымдық белсенділігін арттыру	1411
339	Сағындықова А.Т., Есмаханова Г.А.	

	Мектеп жасына дейінгі балалардың эмоциялық тұрақтылығын қалыптастыруда ертегі терапиясының маңызы	1416
340	Уайсова К.Т. Болашақ бастауыш білім педагогтерін театрландыру әдістері негізінде оқушыларды оқытуға даярлаудың педагогикалық шарттары	1420
341	Медеубаева К.Т., Сейтенова С.С. Инновациялық білім беру жағдайында студенттердің күзiреттiлiгi мен оқу мотивациясын дамытуға геймификацияның ықпалы	1425
342	Мурсалиева А.К. Бастауыш мектеп оқушыларының оқу мотивациясын ынталандыру және басқару	1429
343	Алимулова А.С. Дене тәрбиесінде волейболдың маңызы	1434
344	Zhamalbek A. Ethical and legal boundaries of pedagogical discourse: mechanisms for preventing aggressive speech acts as the foundation of a teacher's professional culture	1438
345	Есеналиева Н. Химия сабақтарында цифрлық технологияларды қолданудың тиімділігі	1441
346	Жұмабек Ұ.Ә., Убайдулла Ж.С. Мұғалімнің кәсіби шеберлігін дамыту	1446
347	Таурбекова А.С. Болашақ мұғалімдерді бастауыш сынып оқушыларының оқу сауаттылығын дамытуға бағытталған педагогикалық технологияларды тиімді қолдануға даярлау	1450
348	Атышева Б.Б., Zhalel A. Болашақ биология мұғалімдерінің кәсіби-шығармашылық құзыреттілігін экологиялық ойлаумен ұштастыра дамыту жолдары	1455
349	Ахмаджанова Д.С. Бала тәрбиесінде ұлттық құндылықтарды қолданудың маңызы	1459
350	Кожгельдиева С.С., Қожабаева А.А. Бастауыш сынып оқушыларының сыни ойлау ерекшеліктері	1465
351	Сейтова Ж.Ә. Болашақ әлеуметтік педагогтардың өзін-өзі реттеу негізінде әлеуметтік интеллектісін қалыптастыру	1472
352	Абдрасилова Г.Л., Атемова К.Т. Оқушылар прокрастинациясының алдын-алу: педагог-психолог даярлығындағы құндылықтық басымдық ретінде	1479
353	Асантаева Ұ.С. Балалардың музыкалық білімін бағалаудың тиімділігі	1484
354	Булатбаева А.Ә., Иманбекова Б.І., Болатов А.М Білім беру ұйымдарында суицидтің алдын алуды ұйымдастырудағы жүйелі тұғыр	1488
355	Әшірбай А.С. Заманауи педагогтің кәсіби дамуындағы құндылықтық тәсілдеме: жүсіп баласағұн идеялары негізінде	1493
356	Жаныбекова Л.Т., Жаныбекова Р.Т., Қайырбосынқызы Ә. Влияние изучения иностранного языка на формирование профессиональных компетенций будущего специалиста	1497
357	Боранбаева Г.Н.	

	Диалог поколений: трансформация ценностных ориентаций молодых учителей и опытных наставников	1501
358	Искакова Д.А. Жеткіншектер арасындағы буллингті алдын алудағы әлеуметтік педагогтың рөлі	1506
359	Касымбекова А. Ж., Ильясова Г.У. Химияны оқытуда оқушылардың функционалдық сауаттылығын қалыптастырудың ғылыми-педагогикалық негіздері	1510
360	Дарбаева Г.Қ. Болашақ педагог-психологтардың кәсіби дамуындағы психологиялық саулықтың құндылықтық маңызы	1515
361	Утеубаева Н.А. Формирование языковой личности современного студента в многоязычной образовательной среде: ценностный и социолингвистический аспекты	1520
362	Узакбаева А.Т., Текеев И., Рахимжанова Л.Б. Методические принципы и педагогические условия адаптивного обучения на основе интерактивного веб-приложения	1524
363	Мускина А.Н. Жас педагогтің кәсіби дамуының құндылықтық бағдарлары	1529
364	Азимов К.Э. Педагогические возможности предмета «начальная допризывная подготовка» в формировании у учащихся чувства патриотизма в условиях образования, основанного на ценностях	1534
365	Мұратқызы А. Болашақ педагогтердің кәсіби дамуында құндылық бағдарларын қалыптастыру	1539
366	Байназарова А.Б. Бала тұлғасының әлеуметтік бейімделуі отбасы тәрбиесі жағдайында	1544
367	Абенев Н.Н., Махамбетова Ж.Т. Жасөспірімдердің эмоционалдық әл-ауқатын қалыптастырудағы сынып жетекшісінің рөлі	1549
368	Аметхан Ж. Зар заман поэзиясын оқытудың тиімді әдістері	1554
369	Сайманова П.С. Оқушылардың психологиялық резиленттілігін дамытуға болашақ педагог-психологтерді даярлаудың теориялық негіздері	1559
370	Кулымбаева А.К., Нуркасинова Л.М. Білім берудегі лидерліктің құндылығы және оның қалыптасу механизмдері	1564
371	Қонысбаев Қ.Б., Жандилдина Р.Е. Дене тәрбиесінде баланың жеке тұлға қабілетін дамытуда оқытудың жаңа технологияларын енгізудің тиімді жақтары	1568
372	Курбанов А.С., Ағабек Т.С. Қазақ тілі сабақтарында әдеби мәтін мен лингвистикалық талдауды кіріктіре оқытудың тиімділігі	1572
373	Курманова С.Б., Абдрахманова Р.Р., Литовченко А.Р. Культура клипового мышления: деградация или новая форма разума?	1575
374	Курманова С.Б., Нұрғожа А.Б., Еркінқызы М Критическое мышление как условие модернизации общественного сознания в Республике Казахстан	1580

375	Сулейменова А.М. Мектепке дейінгі ұйым әдіскерінің цифрлық трансформация жағдайындағы кәсіби рөлі	1584
376	Чакенова Б.А. Халықаралық тәжірибе контекстінде қазақ дәрігерлерінің ағартушылық бастамалары	1587
377	Кабылбекова Л.Б., Байдалиев Д.Д. Мектеп географиясында табиғи қауіптерді оқыту арқылы білім алушыларды адамгершілікке тәрбиелеу	1592
378	Адаменко А.В. Диагностика уровня сформированности экологической культуры студентов	1597
379	Джанабаяев К.Т., Жанабай А.А., Тұрысбек Ж.Ө. Әскери-патриоттық клуб жұмысын жоспарлау және ұйымдастыру ерекшеліктері	1600
380	Жолдасбаева Т.Ә. Қазіргі білім беру жағдайында ер балалардың азаматтық жауапкершілігін қалыптастырудың әлеуметтік-педагогикалық аспектілері	1604
381	Хачетлов К.А., Хачетлова С.М. Современные тренды в патриотическом воспитании через технологии ИИ	1607
382	Қабен Н.Ғ., Бәйдірова С.С., Ақылбекова Э.А. Бастауыш сынып оқушыларына этномәдени негіздегі патриоттық тәрбие беру	1610
383	Джабиева М.Х., Ермаков Д.С., Амантай Ж.А. Персонализированное образование: проблемы и решения (На примере учебного модуля «педагог: профессия и личность»)	1613
384	Менлибекова Г.Ж., Ниязова Г.Б. Качество образования как целевые ориентиры образовательной программы	1616
385	Асылбекова М.П., Таукелова А.Е. Цифрлық орта жағдайында студенттердің мәдени құндылықтарын дамытудың маңыздылығы	1622
386	Жумабекова Ф.Н. Цифрлық дәуірдегі заманауи педагог мамандарды даярлаудағы құндылықтарға бағдарланған тәсілдеме	1626
387	Махадиева А.К. Формирование позитивного самоотношения будущих социальных педагогов средствами активных методов обучения	1630
388	Бурдесбекова У.И. Менталды денсаулықтың көп аспектілігі мен зерттелу жолдары	1633
389	Сарипбекова А.Т. Теоретические подходы к изучению партисипативной готовности будущих педагогов	1637
390	Жандосқызы А., Кошанова М.Т. Білім беру жүйесіндегі көшбасшылық пен толеранттылық: болашақ педагог-психологтердің кәсіби даярлығындағы интеграция	1640

4. Соболева Е.В. Применение обучающих программ на игровых платформах для повышения эффективности образования [URL]: <https://cyberleninka.ru/article/n/primenenie-obuchayuschih-programm-na-igrovyyh-plattformah-dlya-povysheniya-effektivnosti-obrazovaniya/viewer>

5. Копылова С. М. Применение методов геймификации в обучении предмету «Информатика и ИКТ» [URL]: <https://infolesson.kz/user/9667150/blog/kurovaya-rabota-primenenie-metodov-gejmifikacii-v-obuchenii-predmetu-informatika-i-ikt-306331.html>

6. Евплова Е. В. Геймификация оқуға деген ынтаны арттыру құралы ретінде // Одинцов оқулары. М., 2013.

БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫНЫҢ БЕЛГІСІЗДІГІ ЖАҒДАЙЫНДА ОҚЫТУШЫНЫҢ КӘСІБИ БІРЕГЕЙЛІГІН ҚҰНДЫЛЫҚ-МАҒЫНАЛЫҚ РЕТТЕУ

Албытова Назымгүл Пышақбайқызы

nalbytova@mail.ru

п.ғ.к., педагогика кафедрасының доценті, Л.Н.Гумилев ат. ЕҰУ, Астана, Қазақстан

Андатпа. Қазіргі білім беру ортасы цифрлық трансформация, жасанды интеллекттің енгізілуі, нормативтік талаптардың өзгеруі және оқыту форматтарының жаңаруы сияқты үдерістердің әсерінен жоғары деңгейдегі белгісіздікпен сипатталады. Бұл жағдай оқытушының кәсіби рөлінің трансформациялануына алып, оның кәсіби бірегейлігін сақтау мен дамыту мәселесін өзекті етеді. Мақалада кәсіби бірегейліктің құрылымдық компоненттері (когнитивтік, эмоционалдық-құндылықтық, мінез-құлықтық) және олардың белгісіздік жағдайында оқытушының ішкі тұрақтылығын қамтамасыз етудегі рөлі қарастырылады. Кәсіби бірегейлікті қалыптастырудағы құндылық-мағыналық механизмдер — кәсіби құндылықтарды интериоризациялау, аксиологиялық рефлексия, мағына қалыптастыру және құндылықтық консолидация — педагогтың кәсіби мінез-құлқын реттеудің негізгі факторы ретінде ұсынылған. Мақалада сонымен қатар кәсіби бірегейлікті құндылық-мағыналық реттеу моделі құрылымдық деңгейлерімен (базалық, рефлексивтік, мінез-құлықтық) сипатталып, оның педагогтың кәсіби тұрақтылығы, бейімделгіштігі, мотивациясы және кәсіби іс-әрекет сапасын арттырудағы маңызы көрсетілген. Жоғары оқу орны оқытушысының кәсіби бірегейлігін қалыптастыру мен сақтауда құндылық-мағыналық реттеу маңызды рөл атқаратыны дәлелденген.

Аннотация. Современная образовательная среда характеризуется высокой степенью неопределённости под воздействием цифровой трансформации, внедрения искусственного интеллекта, изменений нормативных требований и обновления форматов обучения. Эти условия приводят к трансформации профессиональной роли преподавателя и делают актуальной задачу сохранения и развития его профессиональной идентичности. В статье рассматриваются структурные компоненты профессиональной идентичности (когнитивный, эмоционально-ценностный и поведенческий) и их роль в обеспечении внутренней устойчивости преподавателя в условиях неопределённости. Механизмы ценностно-смыслового регулирования — интериоризация профессиональных ценностей, аксиологическая рефлексия, формирование смысла и ценностная консолидация — представлены как ключевые факторы регулирования профессионального поведения педагога. Также предложена модель ценностно-смыслового регулирования профессиональной идентичности с описанием её структурных уровней (базовый, рефлексивный, поведенческий) и показано её значение для профессиональной устойчивости, адаптивности, мотивации и качества профессиональной деятельности. Доказана важность ценностно-смыслового регулирования в формировании и поддержании профессиональной идентичности преподавателя высшего учебного заведения.

Annotation. The modern educational environment is characterized by a high level of uncertainty due to digital transformation, the introduction of artificial intelligence, changes in regulatory requirements, and the updating of teaching formats. These conditions lead to the transformation of the teacher's professional role, making the issue of preserving and developing professional identity particularly relevant. The article examines the structural components of professional identity (cognitive, emotional-value, and behavioral) and their role in ensuring the teacher's internal stability under conditions of uncertainty. Value-meaning regulation mechanisms—interiorization of professional values, axiological reflection, meaning-making, and value consolidation—are presented as key factors in regulating professional behavior. A model of value-meaning regulation of professional identity is also proposed, describing its structural levels (basic, reflective, behavioral) and highlighting its importance for professional stability, adaptability, motivation, and quality of professional activity. The study demonstrates the crucial role of value-meaning regulation in forming and maintaining the professional identity of higher education instructors.

Кілт сөздер: кәсіби бірегейлік, құндылық-мағыналық реттеу, аксиологиялық рефлексия, білім беру ортасының белгісіздігі, кәсіби күйзеліс, оқытушының бейімделгіштігі.

Ключевые слова: профессиональная идентичность, ценностно-смысловая регуляция, аксиологическая рефлексия, образовательная неопределённость, профессиональное выгорание, адаптивность преподавателя

Keywords: professional identity, value-semantic regulation, axiological reflection, educational uncertainty, professional burnout, teacher adaptability

Қазіргі білім беру ортасы цифрлық трансформация, жасанды интеллектінің енгізілуі, нормативтік талаптардың өзгеруі және оқыту форматтарының жаңаруы сияқты үдерістердің әсерінен жоғары деңгейдегі белгісіздікпен сипатталады. Бұл өзгерістер оқытушының кәсіби рөлінің трансформациялануына әкеліп, оның кәсіби бірегейлігін сақтау және дамыту мәселесін айрықша өзекті етеді. Үнемі өзгеріп отыратын білім беру ортасында оқытушы өз кәсіби ұстанымдарын, құндылықтарын және миссиясын қайта пайымдап, бейімдеуге мәжбүр болады. Кәсіби бірегейліктің тұрақсыздығы оқытушының мотивациясының төмендеуіне, кәсіби күйзеліске және бейімделу қабілетінің әлсіреуіне әкелуі мүмкін. Осыған байланысты, белгісіздік жағдайында оқытушының тұлғалық ішкі тұтастығын қамтамасыз ететін және оның кәсіби мінез-құлқын реттейтін құндылық-мағыналық механизмдерді талдау ерекше маңызға ие болып табылады.

Кәсіби бірегейлік – тұлғаның кәсіби қауымдастыққа тиесілігін саналы түрде мойындауы, кәсіби нормалар мен құндылықтарды ішкі деңгейде қабылдауы және кәсіби өзіндік бағалауының тұрақтылығымен айқындалатын интегративті сипат болып табылады. Кәсіби бірегейлік жоғары болса оқытушы өз рөлін нақты түсінеді, өзіне сенімді болады, кәсіби қызметіне ынталы қарайды және өзгерістерге бейім келеді. Мұндай маман жаңашылдықты қабылдауға дайын, қиындықтарға төзімді. Кәсіби бірегейлік әлсіз болса өз құзыреттілігіне күмән артады, шешім қабылдауда сенімсіздік байқалады, стресс деңгейі жоғарылайды, эмоционалдық күйзеліс (burnout) қаупі күшейеді.

Кәсіби бірегейлік төмендегідей құрылымдық бөліктерге жіктеледі:

- когнитивтік компонент (мамандық туралы түсініктер);
- эмоционалдық-құндылықтық компонент (мамандыққа қатынас);
- мінез-құлықтық компонент (кәсіби ұстанымды іс-әрекетте жүзеге асыру).

Белгісіздік жағдайында дәл осы құндылықтық компонент тұлғаның ішкі тұрақтылығын қамтамасыз ететін жүйекұраушы фактор болып табылады. Құндылық-мағыналық реттеу адамның саналы түрде құндылықтар мен тұлғалық мәндер жүйесі негізінде қалыптасқан кәсіби мінез-құлықты ішкі түрде басқару механизмі болып табылады. Ол (құндылық-мағыналық реттеу) мынадай құрылымдарды қамтиды:

- кәсіби құндылықтарды саналы түсіну;
- сыртқы талаптарды ішкі ұстанымдармен салыстыру;
- кәсіби тәжірибені рефлексивті қайта пайымдау;
- тұрақты кәсіби позиция қалыптастыру.

Бұл үдерісте аксиологиялық рефлексия, яғни тұлғаның өз кәсіби құндылықтарын саралап, қайта зерделеп, оларды маңыздылық деңгейіне қарай жүйелей алу қабілеті, айрықша мәнге ие.

Білім беру ортасының белгісіздігі кәсіби бірегейліктің трансформация факторы ретінде келесі құбылыстарда көрінеді:

- оқыту форматтарының өзгеруі (гибридті, онлайн, аралас үлгілер);
- білім беру үдерістерінің цифрлануы;
- нормативтік бақылаудың күшеюі;
- нәтижелілік пен икемділікке қойылатын талаптардың артуы.

Ішкі тұтастықты қамтамасыз ететін құндылықтық өзек қалыптаспаған жағдайда кәсіби бірегейлік үзік-үзік, фрагментарлы сипатта болады.

Педагогтың кәсіби бірегейлігін қалыптастыру мәселесі қазіргі білім беру кеңістігіндегі тұлғалық-бағдарлы парадигмамен тығыз байланысты. Осы тұрғыда кәсіби бірегейліктің құндылық-мағыналық механизмдерін талдау теориялық-әдіснамалық негізді нақтылауды талап етеді.

Тұлғаның мағыналық құрылымы мен іс-әрекеттік тұғыр педагогтың кәсіби дамуын түсіндіруде маңызды методологиялық негіз болып табылады. А.Н. Леонтьевтің іс-әрекет

теориясында енгізілген «жеке мағына» ұғымы педагогикалық іс-әрекеттің тек әлеуметтік талаптармен ғана емес, мұғалімнің ішкі мотивтері мен субъективті мәндік құрылымдары арқылы да реттелетінін көрсетеді. Д.А. Леонтьев тұлғаның мағыналық реттелуін өмірлік мақсаттар мен құндылықтар жүйесі арқылы түсіндіре отырып, кәсіби өзін-өзі анықтау үдерісінде құндылықтық бағдарлардың жүйелік рөл атқаратынын негіздеді [1]. С.Л.Рубинштейннің тұлға мен іс-әрекет бірлігі туралы қағидасы педагогтың кәсіби ұстанымы мен ішкі позициясының оның қызмет нәтижелілігімен тікелей байланысын айқындайды [2]. Ал Б.С. Братусь тұлғаның мағыналық құрылымының деңгейлік ұйымдасуын талдай отырып, адамгершілік құндылықтардың кәсіби мінез-құлықты реттеудегі маңызын көрсетеді, бұл педагог мамандығы үшін ерекше өзекті [3].

Педагог тұлғасының кәсіби бірегейлігін түсіндіруде аксиологиялық тұғыр маңызды орын алады. М.Рокич құндылықтарды тұлғаның сенімдер жүйесі ретінде қарастырып, олардың иерархиялық ұйымдасуы мінез-құлықты таңдауға ықпал ететінін дәлелдеді [4]. Ш.Шварц ұсынған құндылықтардың эмбебап моделі педагог қызметіндегі гуманизм, жауапкершілік, дәстүр және жетістікке бағдар сияқты құндылықтардың өзара байланысын талдауға мүмкіндік береді [5]. В. Франклдің өмір мағынасы туралы тұжырымдамасы педагогикалық қызметті тұлғалық миссия және әлеуметтік жауапкершілік тұрғысынан түсіндіруге негіз болады, яғни мұғалімнің кәсіби іс-әрекеті оның өмірлік мағыналық бағдарларымен сабақтас жүзеге асады [6].

Кәсіби бірегейлік феномені тұлғалық даму теориялары аясында да қарастырылады. Э. Эриксон бірегейлікті тұлғалық дамудың орталық құрылымы ретінде анықтап, оның әлеуметтік рөлдерді игерумен байланысты қалыптасатынын көрсетті [7]. Дж. Марсиа бірегейліктің қалыптасу мәртебелерін сипаттай отырып, кәсіби таңдаудың саналы рефлексия мен құндылықтық бекітілу негізінде жүзеге асатынын дәлелдеді [8]. Педагогтың кәсіби өзін-өзі анықтау мәселесін Е.А. Климов мамандық таңдаудың психологиялық заңдылықтары тұрғысынан қарастырды [9]. Л.М. Митина педагогтың кәсіби дамуын тұлғалық-кәсіби өсу үдерісі ретінде сипаттап, құндылықтық бағдарлар мен рефлексияның маңызын айқындады. А.К. Маркова педагогтың кәсіби санасы мен кәсіби құзыреттілігінің құрылымында құндылықтық компоненттің жетекші рөл атқаратынын негіздеді [10].

Осылайша, педагогтың кәсіби бірегейлігін қалыптастырудың құндылық-мағыналық механизмдері іс-әрекет теориясы, мағыналық реттеу концепциясы, аксиологиялық тұғыр және кәсіби даму теорияларының әдіснамалық бірлігінде қарастырылады. Осындай ғылыми бағыттар педагог тұлғасының кәсіби қалыптасуын оның ішкі құндылықтар жүйесі, мағыналық құрылымы және рефлексивтік қабілеттері арқылы түсіндіруге мүмкіндік береді. Теориялық талдау негізінде кәсіби бірегейлікті қалыптастырудың келесі құндылық-мағыналық механизмдері анықталды:

1. Кәсіби құндылықтарды интериоризациялау — кәсіби қауымдастық нормалары мен құндылықтарын тұлғалық мәнділік деңгейінде қабылдау.
2. Аксиологиялық рефлексия — кәсіби миссияны өзгермелі жағдайлармен байланыстыра отырып пайымдау.
3. Мағына қалыптастыру — кәсіби өзгерістерге тұлғалық мағына беру.
4. Құндылықтық консолидация — дәстүрлі академиялық құндылықтарды жаңа цифрлық және инновациялық бағдарлармен ықпалдастыру.

Кәсіби бірегейліктің тұрақтылығы аталған механизмдердің өзара үйлесімді әрекеті арқылы қамтамасыз етіледі. Ал кәсіби күйзеліс кәсіби іс-әрекеттегі мағыналық құрылым мен құндылықтық бағдарлардың әлсіреуі не жоғалуының салдары ретінде түсіндіріледі. Құндылықтық рефлексия жеткілікті деңгейде қалыптаспаған жағдайда, сыртқы өзгерістер тұлғаның кәсіби тұрақтылығына төнген қауіп ретінде қабылданады. Ал кәсіби құндылықтарды саналы түсіну деңгейі жоғары болған жағдайда:

- өзгерістерді конструктивті қабылдау;
- кәсіби мотивацияны сақтау;
- бейімделу стратегияларын дамыту;

- эмоциялық шаршауды төмендету қамтамасыз етіледі.

Осылайша, құндылық-мағыналық реттеу қорғаныс және дамытушы функция атқарады.

Кәсіби бірегейлікті **құндылық-мағыналық реттеу моделін дайындау** бірнеше маңызды мақсатты жүзеге асыру үшін қажет:

1. Тұлғаның кәсіби дамуын бағыттау үшін.

Модель тұлғаның кәсіби әрекетін құндылықтар мен жеке мағыналар арқылы ішкі жағынан реттеуге мүмкіндік береді. Бұл педагог, психолог немесе басқа маман үшін кәсіби әрекеттерін саналы түрде жоспарлауға көмектеседі.

2. Кәсіби тұрақтылық пен бірегейлікті сақтау үшін.

Құндылықтық және мағыналық механизмдерді айқындау кәсіби күйзеліс немесе стресстен туындайтын тұрақсыздықты азайтуға, кәсіби бірегейлікті нығайтуға ықпал етеді.

3. Ішкі мотивацияны арттыру үшін

Тұлға өз құндылықтарын түсініп, кәсіби мақсаттарын жеке мағыналармен байланыстыра алған кезде ішкі мотивация күшейеді.

4. Кәсіби әрекет сапасын көтеру үшін

Құндылықтар мен мағыналар арқылы реттелген кәсіби мінез-құлық тиімділікті арттырады, жауапкершілікті күшейтеді, өз ісіне бейімделуді жеңілдетеді.

5. Сыртқы өзгерістерге бейімделуді жеңілдету үшін

Модель кәсіби ортаның өзгерістеріне, жаңа талаптарға тез бейімделуге мүмкіндік беретін ішкі «бағдаршам» ретінде қызмет етеді.

Жалпы, модель тұлғаның кәсіби санасын жүйелеу, тұрақтылығын қамтамасыз ету және кәсіби іс-әрекетті тиімді ұйымдастыру үшін қажет.

Кәсіби бірегейлікті құндылық-мағыналық реттеу моделі өзара байланысты үш деңгейден тұрады:

1. Базалық деңгей — кәсіби құндылықтар жүйесі (гуманизм, академиялық жауапкершілік, кәсіби миссия).
2. Рефлексивтік деңгей — аксиологиялық рефлексия және кәсіби позицияны саналы түсіну.
3. Мінез-құлықтық деңгей — бейімделгіштік, кәсіби белсенділік, күйзеліске төзімділік.

Құндылықтық саналылық ішкі ұстанымдар мен сыртқы кәсіби мінез-құлық формалары арасындағы байланыстырушы буын болып табылады.

Ішкі ұстаным мен сыртқы кәсіби мінез-құлық арасындағы байланыс

Ішкі ұстаным / құндылық	Сыртқы кәсіби мінез-құлық формасы	Педагогикалық мысал
Адалдық, әділдік	Баға қою кезінде теңдік сақтау, сабақтағы әділ шешімдер қабылдау	Мұғалім оқушылардың жұмыстарын әділ бағалап, фаворитизм жасамайды
Шығармашылық, ынталандыру	Сабақтарды қызықты өткізу, жаңа әдістер қолдану	Педагог жобалық сабақтарды енгізіп, білім алушыларды қызықтырып оқытады
Жауапкершілік, ынтымақтастық	Топтық жұмыс ұйымдастыру, тапсырмаларды дұрыс бөлу	Педагог білім алушыларды топтарға бөліп, әрқайсысының рөлін нақты белгілейді
Ашықтық, әділдік	Шешім қабылдауда жариялылық, мектептегі тәртіпті сақтау	Мектеп директоры ережелерді барлық қызметкерлерге түсіндіреді және әділ шешімдер қабылдайды
Ашықтық, әділдік	Шешім қабылдауда жариялылық, мектептегі тәртіпті сақтау	Мектеп директоры ережелерді барлық қызметкерлерге түсіндіреді және әділ шешімдер қабылдайды
Сапа мен кәсібилік	Сабақ жоспарлау, бағалау критерийлерін сақтау	Мұғалім оқыту сапасын арттыру үшін жоспарға сәйкес сабақ жүргізеді, критерийлерді айқын көрсетеді

Білім беру ортасы үнемі өзгеріп, жаңа технологиялар, оқыту әдістері, студенттердің әртүрлі әлеуметтік және мәдени ерекшеліктері сияқты белгісіздік факторларымен сипатталады. Мұндай жағдайда жоғары оқу орны оқытушысының кәсіби бірегейлігін сақтау

мен дамыту үшін құндылық-мағыналық реттеу маңызды рөл атқарады. Ол оқытушының ішкі ұстанымдары мен кәсіби әрекеттерін байланыстырады, шешім қабылдауда, жоспар құруда, студенттермен қарым-қатынаста бағыт-бағдар береді. Құндылық-мағыналық реттеу оқытушыға кәсіби қиындықтарға икемді түрде бейімделуге, жеке және кәсіби дамуды үйлестіруге, сондай-ақ педагогикалық тәжірибесінде тұтастық пен бірізділікті сақтауға мүмкіндік береді. Осылайша, ол кәсіби бірегейліктің қалыптасуы мен тұрақтылығының негізгі механизмі ретінде қызмет етеді. Білім беру ортасының белгісіздігі жағдайында құндылық-мағыналық реттеу жоғары оқу орны оқытушысының кәсіби бірегейлігін қалыптастыру мен сақтаудың негізгі механизмі болып табылады.

Қорыта айтқанда, «Білім беру ортасының белгісіздігі жағдайында оқытушының кәсіби бірегейлігін құндылық-мағыналық реттеу» мәселесі педагогтің кәсіби бірегейлігін күрделі әрі көпқырлы құбылыс ретінде әлі де теориялық тұрғыдан пайымдауды көздейді. Тұлғаның өз құндылықтарын саналы түрде түсінуі, бағалауы және қайта қарастыру қабілеті оның кәсіби бірегейлігінің беріктігіне тікелей әсер етеді. Алдағы уақытта зерттеулерді кәсіби даму үдерісін тереңірек түсіндіруге бағыттау ұсынылады. Атап айтқанда, құндылықтарды саналы түрде түсіну деңгейі, тұлғаның бейімделгіштік қасиеті және кәсіби күйзеліс деңгейі арасындағы өзара байланысты жан-жақты қарастыру орынды деп санаймыз.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. <https://cyberleninka.ru/article/n/tseinnostno-smyslovaya-regulyatsiya-povedeniya-lichnosti-v-organizatsii-teoretiko-metodologicheskie-osnovy-analiza>
2. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. 2-е изд. - СПб.: Издательство «Питер», 2012. - 713с.
3. Братусь Б.С. <https://psy.wikireading.ru/30779>
4. Рокич М. Ценностные ориентации. СПб.: Питер, 2015. 704 с.
5. Шварц Ш. https://spravochnik.ru/psihologiya/teoriya_cennostey_shvarca/
6. Франкл В. Логотерапия. (құрастырған: С.Керімбай, М. Төлеген, С.Тайғарин) - Алматы, «Орхон» баспа үйі: 2020 жыл. – 472 бет.
7. Эриксон Э. Детство и общество. Питер- Трейд.- 2018.
8. Marcia J.E. Development and validation of ego-identity status // Journal of Personality and Social Psychology. 1966. № 3(5). P. 551–558.
9. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. - Москва: Академия. - 2004, 304 стр.
10. Маркова А.К. Психология профессиолизма.- М.: Дело,1996.-306 с.

ӘОЖ 378.046.2

БОЛАШАҚ ПЕДАГОГ-ПСИХОЛОГТЕРДІҢ ГЕНДЕРЛІК МӘДЕНИЕТІН ДАМЫТУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ШАРТТАРЫ

Шолпанқұлова Гүлнар Кеңесбекқызы

педагогика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор

Ақын Ақсұңқар Көкшеқызы

a_a_k93@mail.ru

7M01103 – «Педагогика және психология», 1 курс магистранты,

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,

Астана қ., Қазақстан

Аннотация. Мақалада болашақ педагог-психологтердің гендерлік мәдениетін дамытудың педагогикалық шарттары қарастырылады. Гендерлік мәдениет кәсіби құзыреттіліктің маңызды құрамдас бөлігі ретінде анықталып, оның тұлғаның когнитивтік, құндылықтық және іс-әрекеттік салаларымен өзара байланысы айқындалады. Сондай-ақ мазмұндық-дидактикалық, құндылықтық-рефлексиялық, іс-әрекеттік-тәжірибелік және кадрлық-ұйымдастырушылық педагогикалық шарттардың жүйесі ұсынылады. Ұсынылған шарттар